

GALATÁKHOZ ÍRT LEVÉL

- Kovács Péter -

A levél címzettjei, keletkezése

A Pál apostol nevével jelzett Újszövetségi levélgyűjtemény sorrendben 4. darabja a Galatákhoz szóló írás. A Rómaiaknak és a Korintusiaknak írt levélhez viszonyítva kis terjedelmű, de nem kevésbé jelentős.

A gyűjtemény többi tagjától eltérően nem egyetlen gyülekezethez, hanem gyülekezetek egész csoportjához van címezve (1,2).

A 4,13 szerint a megszólított gyülekezeteket Pál alapította, s a levél írását megelőzően már két alkalommal volt náluk. Ezek az adatok első hallásra - egybevetve az ApCselben leírt eseményekkel - alkalmasaknak tűnnek a levél keletkezési idejének viszonylag pontos meghatározására. A dolog azonban nem ennyire egyszerű.

A címzettek Pál által történő meghatározása ugyanis nem egyértelmű. Nyitva hagyja azt a kérdést, hogy Galácia alatt Kis-Ázsiának mely területét kell érteni.

Megjelölése lehet ugyanis ez a név a kelták által lakott ősi Galáciának és az ennél sokszorta nagyobb római Galácia provinciának egyaránt. A tudósok mindkét feltételezést lehetségesnek tartják.

Az "észak-galáciai elmélet" szerint a levél címzettjei az ősi Galáciában éltek.

A "dél-galáciai hipotézis" pedig azt vallja, hogy Pál a római provinciát nevezi Galáciának, amelynek déli részén, Pizidiában és Likaóniában általa alapított gyülekezetek voltak (Ikónium, Lisztra, Derbé, Antiókhia stb.).

Érvék és ellenérvék sokaságát sorakoztatják fel mindkét elmélet képviselői. Olyan érvet azonban egyik oldalon sem találnak, amelyik a vitát egyértelműen eldöntené. Azt kell mondanunk, hogy mai ismereteink alapján nem tudjuk megállapítani pontosan a Galaták címzettjeinek kilétét, valamint a keletkezés idejét és helyét. Érdeemes azonban megismerni, hogy a két hipotézis az idő és hely kérdésében milyen megoldást ad.

Az É-galáciai elmélet szerint az írást megelőző látogatásokról (4,13), az ApCsel 16,6-ban és 18,23-ban olvasunk. Így a levél az ApCsel 18,23-ban említett események után keletkezett, a 3. missziói út alatt, nem előbb 53-54-nél, valószínűleg Efézusban.

A D-galáciai elmélet szerint a két látogatás az ApCsel 13,14kk-ben és a 16,1-ben leírtakkal azonos. Így a levél az ApCsel 16,1-ben leírt események idején, a 2. missziói út során keletkezett, közelebbről 49 végén, esetleg 50 tavaszán.

A helyet illetően Filippi vagy Thesszalonika, esetleg Korinthus jöhet szóba. A D-galáciai elmélet szerint Pál ismert levelei közül a Galatákhoz írt a legrégebb.

A levéllel kapcsolatban felvetődött kérdések sohasem érintették a szerző személyét. A tartalmi sajátosságok egyértelműen Pál szerzőségét bizonyítják.

A levél vázlata

Galata levél: a keresztény szabadság védelme

1. Bevezetés	1,1-9
Üdvözlés: a szabadság alapja	1,1-5
Az alkalom	1,6-9
2. Önéletrajzi érvelés: személyes kinyilatkoztatás	1,10-2,21
Függetlenül az emberek tanításától	1,10-17
Függetlenül a zsidó egyházaktól	1,18-24
Függetlenül a judaista testvérektől	2,1-10
Függetlenül az apostoli nyomástól	2,11-18
Függetlenül önző érdekektől	2,19-21
3. Teológiai érvelés: a törvényeskedés kudarca	3,1-4,31
Személyes tapasztalatokból	3,1-5
Az Ószövetség tanításaiból	3,6-14
Az ígélet elsőbbségéből	3,15-22
Az érett hit felsőbbrendűségéből	3,23-4,7
A visszaesés veszélyéből	4,8-11
Az indokok ellentétéből	4,12-20
A szolgaság és szabadság ellentétéből	4,21-31
4. Gyakorlati érvelés: a szabadság hatása	5,1-6,10
Bevezető megállapítás	5,1
A törvényeskedés következményei	5,2-12
A szabadság meghatározása	5,13-15
Egyéni gyakorlat	5,16-24
Társadalmi gyakorlat	5,25-6,10
5. Következtetés	6,11-18
A szabadság indítéka: a kereszt	6,11-16
A szabadság ára: szenvedés	6,17
A szabadság áldása	6,18

A levél tartalma

Bár több gyülekezet a levél címzettje, nem általában érvényes a benne leírt üzenet. Mondanivalója nagyon is konkrét gyülekezeti helyzetre nézve fogalmazódik meg.

A gyülekezetben ugyanis judaista hamis tanítók jelentek meg, akik a törvényt minden fölött lévőnek hirdették, s ezt az elvüket próbálták is megvalósítani.

A judaizmus veszélye

Pál személye és apostoli tiszte az első témakör. A júdaisták aláásták az apostol tekintélyét, kétségbe vonták apostolságát, rontották szolgálatainak hitelét.

Válaszul élete eseményeinek felidézésével azt bizonyítja, hogy ő "Krisztus kinyilatkoztatásából" kapta tisztét és apostoli tudományát, de a jeruzsálemi apostolokkal teljes egyetértésben és szövetségben végzi munkáját.

Hit általi megigazulás

Az apostoli igehirdetés középpontjában "a hit által való megigazítás" tanítását láttatja Pál.

A törvény és Krisztus egymáshoz való viszonyának megértése és megértetése kulcsfontosságú a júdaistákkal való küzdelemben.

A törvény Izrael számára egy időre az alárendelt nevelő szerepét kapta (paidagogosz). Krisztusban a FIÚSÁG hittel megragadható, elfogadható.

Többé nem vagyunk a nevelő alatt! A törvény által keresni a fiúságot, végzetes visszalépés. A hamis tanítók erre akarják rábírn a galatákat.

A tartalmi sajátosságokat tekintve közeli rokonság van a Róm és a Gal között. A hitből való megigazulás kap hangsúlyt mindkettőben.

Izrael kérdése

De éppen ezért különös, hogy az Izrael-kérdésben - legalábbis így látszik - ellentét van a két levélben elmondottak között.

A Galatáknak írt levélben arról van szó, hogy az Ábrahámnak adott ígéreteket a pogányok öröklik, a Rómaiaknak írt levélben viszont azt állítja Pál, hogy a pogányok Izraelbe, mint szent törzsbe oltatnak bele.

A két eset között csupán hangsúlybeli különbség van a körülmények miatt. Az első esetben tagadja, hogy az üdvösségnek feltétele lenne a zsidó módra való élés, a második esetben pedig azt cáfolja, hogy Izrael kirekeszthető az üdvösségből.

A levél befejező részében arra nézve kapnak eligazítást a címzettek, hogy a szabadságban (fiúságban) miként lehet megmaradni.

A Lélek által való élet legyen Lélek szerint való is. A Lélek és ne a test legyen meghatározó!

A reformáció a római mellett különösen a galata levélre támaszkodott. Benne bármely időben hathatós segítséget talál az egyház, ha életében teret hódít a romboló törvényesség valamilyen formája.

Aktuális üzenet

Kegyelemből hit által

Ef. 2, 8-9

Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.

Reformáció vívmánya, vissza az alapokhoz: Kegyelemből hit által!

Isten csodálatos ajándéka Jézus Krisztusban jött el közénk. Szeretjük az ajándékot, akkor kapunk és adunk, ha szeretünk valakit. Az ajándék egy nagyon szép kifejezése a szeretetnek.

Isten ajándékai Isten végtelen jóságának és szeretetének a kifejeződései. Isten nagymérvű kegyelmét hit által fogadhatjuk el! Nem kell tennünk érte semmit, csak hittel elfogadni. Nem is tudnánk érte megdolgozni, Jézus megtette értünk!

Nincs mit dicsekednünk, mert nem a cselekedeteinkért kaptuk meg Isten jóindulatát, sem a megtérés előtt, sem utána, nem a sok ima, sok böjt, sok adomány, sok jó cselekedet, sok istentisztelet miatt szeret bennünket Isten.

Isten kegyelme tesz kedvessé bennünket Krisztus által. Ezek a cselekedetek jók, bennünket építenek, segítenek fejlődni, a földi pályánkat jól megfutni, megmaradni az igaz úton, de az Atya Jézusban ugyanúgy lát bennünket, mint azokat, akik csak elfogadták Jézus kegyelmét és semmit nem tettek!

Kegyelem az Isten oldala, a hit az ember elfogadó reagálása!

A kegyelem

Kegyelem (gör. *kharis*): olyan tett ami örömet vált ki, öröm, boldogság, Örömteli jótétemény valaki iránt aki az ellenkezőjét érdemelné!

Öröm az adónál (Istennél) és öröm az elfogadónál egyaránt. Ezt az örömet akarja az ellenség ellopni, ezért vigyáznunk kell, ne essünk ki a kegyelemből!

Jn. 1, 16-17

Mi pedig valamennyien az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre. Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által jelent meg.

Két jelentős korszak az emberiség történetében;

A mózesi törvény korszaka és a jézusi kegyelem korszaka!

A törvény korszaka

3Móz. 18, 4-5

Az én döntéseim szerint cselekedjétek, az én rendelkezéseimet őrizzétek meg, és azokat kövessétek. Én, az ÚR, vagyok a ti Istenetek. Őrizzétek meg rendelkezéseimet, döntéseimet, mert aki megcselekszi azokat, él általuk. Én vagyok az ÚR!

Törvény Isten Igazsága, Isten rendjét közvetítette az ember felé.

Cselekedj és élsz. Engedelmeskedj és élsz, és Isten jóindulatát megnyered!

Romlott természetünk miatt nem tudtuk megtartani a törvényt. Törvény > teljesítményről szól, az ember, ha teljesített büszke volt arra, mert megtartotta a törvényt.

Példa: gazdag ifjú, senki nem tudta teljességgel megtartani csak Jézus Krisztus. A törvény alatt is hit által üdvözültek az emberek!

Sokan még ma is ebben élnek pedig egy jelentős korszakváltás történt!

Róm. 4, 4

Aki fáradozik, annak a bért nem kegyelemből számítják, hanem azért, mert tartoznak vele.

Jó cselekedetek, adományok, böjt, imák, templom, gyülekezetbe járás, teljesítmények, igeolvasás, hogy elnyerjék Isten jóindulatát.

Korszakváltás történt! A kegyelem korszaka van ma.

Isten előhívott egy magasabb rendű korszakot, egy jobb időszakot, egy jobb szövetséget, ami jobban kifejezi az Ő lényét és viszonyulását az emberek felé, az Újszövetséget!

A kegyelem korszaka

Jn 1, 16-17

Mi pedig valamennyien az ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre. Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által jelent meg.

Róm. 3, 24;

Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által

Róm. 11, 6;

ha pedig kegyelemből van, akkor már nem cselekedetekért, mivel a kegyelem akkor már nem volna kegyelem.

Róm. 6, 14;

Hiszen a bűn nem fog uralkodni rajtatok, mert nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt éltek.

A két korszak uralma. Fontos, hogy a kegyelem uralma alatt maradjunk!

Ha a törvény betűje alatt maradunk, és a cselekedetek kényszerei uralkodnak rajtunk, akkor ezeken keresztül a törvény uralkodik rajtunk!

Ha viszont a Szentlélek uralma alatt és a hit alapján élünk, akkor a kegyelem uralma alatt vagyunk! Ez nem azt jelenti, hogy törvény nélküliek lennénk, hanem azt, hogy szeretet által és hit által töltjük be a törvényt, de nem vagyunk annak az uralma alatt!

Meg kell érteni, hogy óriási különbség van a között, hogy valaki a törvény uralma alatt él, és a törvény betűje és a cselekedetek rabságában vergődik, és a között, hogy valaki betölti törvényt újszövetségi módon szellem és hit alapján, és ez által a kegyelem uralma alatt él.

Jézus Krisztus megváltói munkája nyomán minden megváltozott, egy új korszak köszöntött be, Istentől kegyelmet kapott az emberiség, a kereszt miatt. Nem a gonoszságaink szerint bánik velünk, hanem jóindulata szerint.

Nem azt kapjuk, amit érdemlünk, hanem a rosszért jót kapunk. Ez a kegyelem, amit Isten az Ő szeretetéből örömmel tesz!

Véget ért a cselekedj és élsz korszaka, mivel Jézusban megjelent Isten kegyelme és eljött a hit által fogadd el és élsz korszaka!

Az Atya szemüveget váltott, az Ószövetségben a törvény szemüvege volt rajta, a korszakváltás után egy új szemüveg került rá a kegyelem szemüvege. Nekünk is szemüveget kell váltanunk, akkor magunkat és másokat is ezen keresztül látjuk!

Elfogadni, növekedni, megmaradni

Jn. 1, 14

Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal.

Jézus Krisztusban egy olyan személy jött el, aki telve van Isten kegyelmével és igazságával! Megtéréskor hit által elfogadjuk Isten kegyelmét, bejön az életünkbe, és átformálja a gondolkodásunkat. Megtérés után gyakran visszamegyünk a cselekedj és élsz korszakába, pedig ott is a kegyelem időszaka van!

Ahogy megtéréskor a hívő leengedi a kezeit és megadja magát, és elfogadja hit által Isten kegyelmét, ugyanúgy kell folyamatosan ebben járnia a hívő életében! Vagyis továbbra is nem a saját cselekedetei határozzák meg az életét, az identitását, hanem a kegyelem, az, hogy Krisztusban el van fogadva, és szeretve van.

Zsid. 12, 15

Ügyeljetek arra, hogy senki se hajoljon el Isten kegyelmétől, hogy a keserűségnek a gyökere felnövekedve kárt ne okozzon, és sokakat meg ne fertőzzön.

Megmaradni a kegyelemben, megmaradni a hitben a legfontosabb, mert a cselekedetek és a törvény frusztráltságot, keserűséget nemz a hívő szívében, mivel magára néz, és látja a hibáit, a mulasztásait, a vétkeit, a bűneit, és ezek miatt vádlás alá kerül.

A hívőnek nem magára, hanem Jézusra kell néznie, amit Ő tett, Aki Ő, és megnyugszik a lelke.

Zsid. 13, 9

Különféle idegen tanításoktól ne hagyjátok magatokat félrevezettetni. Mert az a jó, ha kegyelemmel erősödik meg a szív, nem pedig ételektől, mert azoknak semmi hasznát nem veszik azok, akik velük élnek.

Az a jó, ha kegyelemmel erősödik meg a szív, másféle erősítők, amelyek az emberi erőfeszítésekre és emberi jószágra építenek, teljességgel haszontalanok és hiábavalók!

2Pt. 3, 18

Inkább növekedjétek a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében. Övé a dicsőség most és az örökkévalóságban!

Növekednünk kell a kegyelemben Isten szeretetének a megismerése által! Hogy megismerjük, milyen a magassága, mélysége, szélessége és hosszúsága az Isten szeretetének.

Téged mindig Jézus Krisztusban lát a kegyelem szemüvegén át. Őbenne vagy elrejtve, bemerítve, Őbenne, Ő általa az újszövetség gyakori kifejezései.

2Kor. 6, 2

Mert ő mondja: „A kegyelem idején meghallgattalak, és az üdvösség napján megsegítettelek. Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!”

Kegyelmi idő azt jelenti, hogy mindenkit Jézuson keresztül néz az Atya, egyszer lejár és akkor elvétetik a plexi és meglátszik minden gonoszság az emberen, még ha a legjobbat is adnád, az is kevés lenne! Isten nem tud közösséget vállalni a tisztátalannal, erre ítélet fog jönni! Most van a kegyelem ideje az üdvösség napja.

Alkalmas voltunk Jézus miatt van a fiúságra! Nem jól csináltál valamit, vagy nem csináltál meg valamit, nem emiatt vagyunk alkalmasak, hanem Jézus miatt.

Ördögi vádlások: lehet, hogy van tény tartalmuk, elbuktál, nem sikerült, nem tudtál az Igének engedni, nem jó jött ki a dologból.

Megfelelési kényszerek, elvárások sokasága van a hívőkön, külső és belső elvárások.

A kegyelmes Főpap

Zsid. 4, 15-16

Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk.

Erőtlenség: gyengeség, gyarlóság, botlás, kudarc, elesés. Amikor erőtlenek, gyengék, kudarcosak, sikertelenek, lusták, elesettek vagyunk, ha magunkra nézünk, akkor jön a vádlás, hogy ne menjünk bizalommal az Úrhoz,

Jézus miatt kegyelem alatt vagy! Nem a teljesítményed miatt, nem a sok imáid miatt, nem a hosszú böjtöd miatt, nem a sok adományod miatt stb.

Kegyelem: Nem az számít, amit te cselekszel, hanem az amit Jézus tett. Az igazság pedig majd beszél az ember felelősségéről!

Teljesítmény kényszer, erőltetés frusztráltsághoz és kiégéshez vezet!

A kegyelem minden embernek jár a szeretete és jósága miatt és Jézus váltságműve miatt, és tiéd lesz, ha megtérsz Istenhez Krisztust elfogadva.

Amit cselekszünk, nem azért tesszük, mert meg akarunk felelni neki, hogy elfogadjon, hanem, hogy mi tudjuk átvenni Isten dolgait, szeretjük Őt és engedelmeskedünk neki! A földi áldások és mennyei kincsek szempontjából is fontos!

Hit, felelősség cselekedeteink, böjt, ima, Igeolvasás, hogy megteljünk az igazságával, adakozás, mert szeretjük, mert hasonlóvá leszünk hozzá, mivel ő adó Isten!

Nem a bűneink, hibáink, hiányosságaink, rossz dolgaink szerint bánik velünk. A bűn romlást, átkot hoz. Ha hozzá jövünk kegyelmet kapunk és a romlás, átok semmivé lesz!

Gal. 5, 4-6

Akik törvény által (cselekedetek által) akartok megigazulni, elszakadtatok a Krisztustól, a kegyelemből pedig kiestek. Mi ugyanis a Lélek által, hitből várjuk az igazság reményességét. Mert Krisztus Jézusban nem számít sem a körülméltelkedés, sem a körülméletlenség, csak a szeretet által munkálkodó hit.

Az utolsó időkben démoni szellemek működnek intenzíven.

Egyfelől arra tanítanak, hogy a hívő nyugodtan visszaélhet a kegyelemmel, illetve szerintük nem lehet visszaélni a kegyelemmel.

Másfelől le akarnak választani Isten kegyelméről, visszavinni a Törvény korszakába, a cselekedj, ne tedd és élsz korszakába! Vigyázat!

Az ősegyház nagy kísértése volt, mivel még közel volt a korszakváltás a zsidóknak, nehezen fogadták Isten nagyszerű kegyelmét. Újból és újból vissza akartak térni a múltba.

Lásd.: Jeruzsálemi gyülekezet, Péter, Pál volt az új korszak erős embere, Ő volt aki legmélyebben megértette és átvette és továbbadta Isten gondolkodását az új korszakban! Leveleiben részletesen foglalkozik ezzel a témával. (Róma, Galácia, Efézus)

Így Krisztustól és az Ő kegyelmétől való elszakadás nagy veszély az utolsó időkben is! Vigyázat! Karizmatikus törvények...